

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 72

van **BRECHT WARNEZ**

datum: 20 oktober 2022

---

aan **BEN WEYTS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Hoger onderwijs - Inhoudelijke evaluatie ijkingsstoets en instaptoets

De ijkingsstoetsen (algemeen) en de instaptoetsen (bij de lerarenopleiding) worden ingezet om studenten te helpen bij het maken van de juiste studiekeuze.

Het decreet van 15 juli 2022 over de instroom en het optimaliseren van de studie-efficiëntie in het hoger onderwijs en overige organisatorische aspecten van het hoger onderwijs verving de naam ijkingsstoets door de meer overkoepelende term starttoets voor zij die verplicht zijn (art. 3, 2°).

Het is belangrijk dat deze proeven inhoudelijk op punt staan en valide zijn. Het aantal richtingen met een starttoets neemt gestaag toe. Sinds het huidige academiejaar 2022-2023 zijn er vier nieuwe richtingen bijgekomen die een starttoets als noodzakelijke voorwaarde hebben om in te schrijven. Ook bij de lerarenopleiding is er voor lager onderwijs een verplichte instaptoets voor Frans, wiskunde en Nederlands. Voor het kleuter- en secundair onderwijs is dat enkel voor Nederlands.

Ik stel deze vragen in opvolging van mijn schriftelijke vraag nr. 81 van 20 oktober 2021.

1. Over de instaptoets - onderdeel Frans.
  - a) Welke onderdelen worden en werden er getoetst bij de instaptoets - onderdeel Frans? Graag een overzicht in Excel per academiejaar en per onderwijsniveau (kleuter-, lager en secundair onderwijs) sinds de invoering.
  - b) Wat zijn de gemiddelde scores en medianen bij de verschillende onderdelen? Graag een overzicht in Excel sinds de invoering van de instaptoets.
2. Over de instaptoets - onderdeel wiskunde.
  - a) Welke onderdelen worden en werden er getoetst bij de instaptoets wiskunde? Graag een overzicht in Excel per academiejaar en per onderwijsniveau (kleuter-, lager en secundair onderwijs) sinds de invoering.
  - b) Wat zijn de gemiddelde scores en medianen bij de verschillende onderdelen? Graag een overzicht in Excel sinds de invoering van de instaptoets.
3. Over de instaptoets - onderdeel Nederlands.

**Vlaams
Parlement**

- a) Welke onderdelen worden en werden er getoetst bij de instaptoets Nederlands? Graag een overzicht in Excel per academiejaar en per onderwijsniveau (kleuter-, lager en secundair onderwijs) sinds de invoering.
  - b) Wat zijn de gemiddelde scores en medianen bij de verschillende onderdelen? Graag een overzicht in Excel per academiejaar sinds de invoering.
4. Over de instaptoets - onderdeel studievoordigheden- en motivatietest.
- a) Welke onderdelen worden en werden er getoetst bij de instaptoets - onderdeel studievoordigheden- en motivatietest? Graag een overzicht in Excel per academiejaar en per onderwijsniveau (kleuter-, lager en secundair onderwijs) sinds de invoering.
  - b) Wat zijn de gemiddelde scores en medianen bij de verschillende onderdelen indien daar een resultaat van is? Graag een overzicht in Excel per academiejaar en per onderwijsniveau sinds de invoering.
  - c) Welke specifieke vragen stelt men de toekomstige leerkrachten?
    - i. Verschillen de vragen bij de verschillende onderwijsniveaus? Zo ja, waar? Indien dit niet zo is de minister van plan dit meer op maat van het onderwijsniveau te maken?
    - ii. Is de minister overtuigd van de effectiviteit van de studievoordigheden- en motivatietest nu veel leerkrachten en studenten er snel de brui aan geven?
    - iii. Is de minister van plan dit onderdeel aan te passen zodat er een beter beeld ontstaat van en voor de toekomstige leerkrachten?
5. a) Zijn er al kritieken (positief/negatief) van de onderwijsactoren, belangengroepen of individuen op de starttoetsen in de verschillende richtingen van de laatste drie academiejaren? Zo ja, wat zijn de respectieve positieve en negatieve kritieken?
- b) In welke concrete plannen voorziet de minister om aan de negatieve kritieken gehoor te geven?
6. Scoren bepaalde profielen beduidend beter of net minder goed op specifieke onderdelen van de verschillende toetsen?

Zo ja, om welke profielen gaat het dan en wat is het plan van aanpak om dit te verbeteren? Graag een onderverdeling per categorie in Excel: leeftijd, gender, middelbare studies, generatie- en/of trajectstudent of geen van beide...

BEN WEYTS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

ANTWOORD

op vraag nr. 72 van 20 oktober 2022

van **BRECHT WARNEZ**

---

1. De instaptoets Frans wordt enkel afgenomen bij studenten die zich willen inschrijven in de educatieve bacheloropleiding lager onderwijs. De toets bestaat uit de onderdelen leesvaardigheid, luistervaardigheid en grammatica.
In bijlage 1 vindt de Vlaamse volksvertegenwoordiger de gemiddelde scores en medianen bij de verschillende onderdelen. Gegevens van cohorte 2022-2023 zijn nog niet beschikbaar aangezien de instaptoets voor dit academiejaar nog kan worden gemaakt tot maart 2023.
2. De instaptoets wiskunde wordt enkel afgenomen bij studenten die zich willen inschrijven in de educatieve bacheloropleiding lager onderwijs. De onderdelen zijn getallenkennis, bewerkingen, metend rekenen, meetkunde en vraagstukken.
In bijlage 1 vindt de Vlaamse volksvertegenwoordiger de gemiddelde scores en medianen bij de verschillende onderdelen. Gegevens van cohorte 2022-2023 zijn nog niet beschikbaar aangezien de instaptoets voor dit academiejaar nog kan worden gemaakt tot maart 2023.
3. De instaptoets Nederlands wordt afgenomen bij de studenten die zich willen inschrijven in de educatieve bacheloropleiding kleuteronderwijs, lager onderwijs of secundair onderwijs. De onderdelen zijn leesbegrip, structuur, luisterbegrip en correct taalgebruik.
In bijlage 1 vindt de Vlaamse volksvertegenwoordiger de gemiddelde scores en medianen bij de verschillende onderdelen. Gegevens van cohorte 2022-2023 zijn nog niet beschikbaar aangezien de instaptoets voor dit academiejaar nog kan worden gemaakt tot maart 2023.
4. a-b) De studievaardigheden en motivatietest wordt afgenomen bij de studenten die zich willen inschrijven in een educatieve bacheloropleiding kleuteronderwijs, lager onderwijs of secundair onderwijs. De onderdelen zijn relateren en structureren, kritisch verwerken, memoriseren, analyseren, concretiseren, zelfsturing, stuurlaos leergedrag, moeten studeren, willen studeren, demotivatie, zelfeffectiviteit en samen leren. Tot 2019 werd externe sturing getest, vanaf 2019 werd daar planning en tijdsbeheer aan toegevoegd.
In bijlage 1 vindt de Vlaamse volksvertegenwoordiger de gemiddelde scores en medianen bij de verschillende onderdelen. Gegevens van cohorte 2022-2023 zijn nog niet beschikbaar aangezien de instaptoets voor dit academiejaar nog kan worden gemaakt tot maart 2023.

c) De inhoud en vragen zijn voor alle deelnemende studiekeizers identiek. De enige ingebouwde verschillen in de toets zit in de toetsonderdelen en is afhankelijk van de studiekeuze die de studiekeizers wensen te maken, zoals eerder aangegeven. De Vlaamse Hogescholenraad onderzoekt de rol van de huidige studievaardigheden en leermotivatietest in het kader van de ontwikkeling van de nieuwe starttoetsen voor de lerarenopleidingen en in relatie tot het Columbusinstrument.
5. Voor de instaptoets: De studenten gaven in de bevragingen de voorbije jaren steevast aan dat de instaptoetsen hen een goed beeld geven van wat ze van de opleiding kunnen

verwachten. De voorspellende waarde op de toetsonderdelen Nederlands tonen ook aan dat een goede score op de instaptoets een hogere kans betekent op een succesvol studierendement.

De plaats- en tijdsafhankelijke afname van de instaptoets zorgt regelmatig voor vragen over de betrouwbaarheid van de huidige instaptoets. De hervorming naar starttoetsen en de voorwaarde om te evolueren naar een afname in gecontroleerde omgeving komt hier reeds aan tegemoet.

Voor de ijkingstoetsen: alle universiteiten zijn vertegenwoordigd in de werking van de ijkingstoetsen en in de verschillende commissies die de validiteit opvolgen (kerncommissie, centrale ijkingstoetscommissie, werkgroep Onderwijs VLIR). In deze fora wordt de mogelijkheid geboden om kritische commentaren te formuleren. Daarnaast wordt er ieder jaar een gebruikersonderzoek uitgevoerd om te peilen naar de ervaringen omtrent de toetsen. De conclusies hiervan worden meegenomen in het validiteitsrapport. In 2021 werd ook gepeild naar de ervaringen van leerkrachten. Dit heeft geresulteerd in enkele aanpassingen omtrent communicatie (lerarenpagina). Het is de bedoeling de band met het secundair onderwijs in de komende jaren te versterken.

6. Voor de instaptoets: Hiervoor verwijzen we de Vlaamse volksvertegenwoordiger naar het antwoord op zijn schriftelijke vraag 67 van 20 oktober 2022.

Voor de ijkingstoetsen: Er worden verschillen vastgesteld op basis van de vooropleiding in het secundair onderwijs. Hier worden geen verdere acties aan gekoppeld. In bijlage 2 vindt de Vlaamse volksvertegenwoordiger ijkingstoetsresultaten per vooropleiding voor cohorte 2021.

Op basis van de deelnamecohort 2019 werd vastgesteld dat beursgerechtigde studenten niet significant vaker een lage ijkingstoetsscore krijgen dan niet-beursgerechtigde studenten.

Deelnemers met kortgeschoolde ouders halen gemiddeld genomen een significant lagere score op de ijkingstoets dan deelnemers met middengeschoolde en hogeschoolde ouders. Dit effect kan gedeeltelijk verklaard worden door de vooropleiding secundair onderwijs. Toch behalen deelnemers met laaggeschoolde ouders die 6 uren wiskunde of meer volgden gemiddeld genomen een lagere ijkingstoetsscore dan deelnemers met middengeschoolde en hogeschoolde ouders die 6 uren wiskunde of meer volgden in het secundair onderwijs.

Vrouwen behaalden in 2021 significant vaker lagere ijkingstoetsscores dan mannen. Ze belanden dan ook significant vaker in een lage ijkstroom.

Dit effect kan gedeeltelijk verklaard worden door de vooropleiding secundair onderwijs. Toch scoren vrouwen die 6 uur wiskunde of meer hadden in het secundair onderwijs significant lager dan mannen die 6 uur wiskunde of meer volgden.

Om te onderzoeken of vrouwen vaker onterecht een minder goede score behalen op de ijkingstoets werd de ijkingstoetsscore van deelnemers uit 2019 gerelateerd aan het studierendement van de corresponderende opleiding in academiejaar '19-'20. De vraag stelt zich dan of er meer vrouwelijke deelnemers een lage ijkingstoetsscore behalen en toch 100% studierendement behalen dan mannelijke deelnemers. Dit bleek enkel het geval bij de niet-verplichte toetsen. Bij de verplichte toetsen is er geen significant verschil.

Verdere detailgegevens in opdelingen naar gender, statuut...worden niet verstrekt. Het detail is te groot, waardoor een antwoord weinig relevant wordt.

BIJLAGEN

1. [Gemiddelde scores en medianen bij de verschillende onderdelen](#)
2. [Ijkingstoetsresultaten per vooropleiding voor cohorte 2021](#)